

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 194 | Tarih 4-10 Mart, 2024

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 141 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

5 Mart: 1997 yılında hükümete karşı bir askeri muhtıranın yayınlanmasındaki rolü nedeniyle cezaevinde bulunan 84 yaşındaki emekli general Çetin Doğan'ın hastaneye kaldırılması, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ilerlemiş yaşı ve sağlık sorunları nedeniyle cumhurbaşkanlığı yetkisini kullanarak Doğan'ı affetmesi çağrılarına yol açtı.

6 Mart: Bir Türk mahkemesi, eski bir üniversite rektörü olan Profesör Mustafa Cüneyt Hoşçoşkun'un, inanç temelli bir grupla bağlantılı olduğu iddiasıyla terörizmle ilgili suçlamalar nedeniyle gözaltı ve ev hapsi dahil olmak üzere yasal tacize maruz kaldıktan sonra - tüm bunlar kanserle mücadele ederken - masum olduğuna karar verdi.

6 Mart: BM Keyfi Gözaltılar Çalışma Grubu (WGAD), Cihangir Çenteli adlı Türk hava harp okulu öğrencisinin darbeyle ilgili suçlamalarla yargılanmasının ve ardından ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılmasının

özgürlük ve adil yargılanma haklarını ihlal ettiği sonucuna vardı.

9 Mart: İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, Türk polisinin son beş gün içinde 30 ilde 91 kişiyi, hükümet tarafından "terörist faaliyetlerle" suçlanan inanç temelli bir grup olan Gülen hareketi ile bağlantılı oldukları iddiasıyla gözaltına aldığı açıkladı.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

8 Mart: İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde İstanbul'un Fatih ilçesindeki Beyazıt Meydanı'nda düzenlediği yürüyüşe polis, taşıdıkları pankartta LGBTİQ+ yazdığı gerekçesiyle müdahale etti ve en az 10 kişiyi gözaltına aldı

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

5 Mart: Avrupa Konseyi (AK) İnsan Hakları Komiseri ayrıntılı bir memorandumla Türk yetkililere ifade ve medya özgürlüğüne yönelik kısıtlayıcı çerçeveyi değiştirme çağrısında bulundu.

5 Mart AKP Sur İlçe Başkanı Davut Yıldız ile amcasının oğlu ve Sur Belediyesi Fen İşleri Müdürü Mehmet Yıldız'ın AFAD

tarafından Diyarbakır'daki ihtiyaç sahipleri için hazırlanan yardım kolilerini yakınlarına dağıtmasıyla ilgili en az 3 habere Diyarbakır 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle erişim engeli getirildi.

7 Mart: Türkiye'de bir mahkeme, İslami bir tarıkata bağlı bir yurttta bir personele yönelik cinsel istismar iddialarını detaylandıran 12 habere erişimi engelledi.

7 Mart: Gazze'deki çatışmalar sırasında Türkiye ile İsrail arasında devam eden ticaretin boyutlarını ortaya çıkaran araştırmacı gazeteci Metin Cihan, haberlerinin hükümeti eleştiren medya kuruluşları tarafından genellikle yayınlanmadığını, çünkü reklam yasakları gibi hükümetin kullandığı bazı daha ince araçlar nedeniyle önemli miktarda otosansür uygulandığını söyledi.

7 Mart: Türk makamları geçtiğimiz ay, özellikle kamu görevlilerinin yanı sıra iktidardaki Adalet ve Kalkınma Partisi'ne (AKP) yakın kişi ve kuruluşların adının karıştığı yolsuzluk ve usulsüzlük iddialarını içeren 866 çevrimiçi içeriğe erişimin engellenmesine yönelik sansür kararları aldı.

7 Mart: Türkiye'de gazeteciler 2024 yılının ilk iki ayında 207 kez duruşmaya çıktı.

7 Mart: Şırnak'ın Uludere ilçesine bağlı Hilal beldesinin belediye başkanı hakkındaki iddialara ilişkin 16 sosyal medya paylaşımına Şırnak Uludere Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişim engeli getirildi.

8 Mart: Türkiye'de akademik özgürlük son 15 yılda keskin bir düşüş göstererek Aralık 2023 itibariyle 179 ülke arasında 164. sıraya geriledi.

8 Mart: Eski AKP Nevşehir Milletvekili ve Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı Ebubekir Gizligider hakkında çıkan en az 6 habere Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle erişim engeli getirildi.

KÜRT AZINLIK

7 Mart: Türkiye'nin ana muhalefet partisinin üst düzey yöneticisi ve belediye başkan adayı Burcu Köksal'ın Kürt yanlısı bir partiyi hedef alan tartışmalı açıklamaları sadece ülkedeki Kürtler arasında değil, partisi içinde de öfke, hayal kırıklığı ve hüsrana neden oldu.

DİĞER AZINLIKLAR

5 Mart: İstanbul'un Beyoğlu ilçesinin kaymakamı, bir grup trans kadının 'pencereden sarktıkları' gerekçesiyle evlerinden tahliye edilmesine karar verdi.

CEZAEVİ KOŞULLARI

4 Mart: Tutuklu Celal İnedi, Afyonkarahisar T Tipi Cezaevi'nde Kürtçe şarkı ve mektupların engellendiğini bildirdi.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

6 Mart: İzmir Kırıklar Cezaevi'nde tutulan Bülent Zengin'in Antalya S Tipi Cezaevi'ne, Mesut Koç ve Ahmet Çiçek'in ise Burdur S Tipi Cezaevi'ne istekleri dışında sevk edildikleri ve sevkler hakkında ailelerine bilgi verilmediği öğrenildi.

6 Mart: Van Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde tutulan Berzan Güneş adlı mahpusun sağlık sorunları yaşadığı ancak hastaneye sevk edilmediği öğrenildi.

6 Mart: Adana Kürkcüler F Tipi Cezaevi'nde tutulan Tahir Batak isimli mahpusun sözlü arama dayatmasını kabul etmediği için tedavi olamadığı ve 4 yıldır dış tedavisinin yapılmadığı öğrenildi.

8 Mart: Adana'nın Ceyhan ilçesinde bir eve yapılan baskında İdban Bahadır ve Volkan Bahadır işkence ve kötü muameleye maruz kaldı, Volkan Bahadır kolundan yaralandı.

KADIN HAKLARI

8 Mart: ANKA haber ajansı, Türkiye'de son 12 ayda toplam 338 kadının erkekler tarafından öldürüldüğünü, 248'inin ise şüpheli bir şekilde hayatını kaybettiğini bildirdi.